

ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА

Олена Федюніна

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Анотація:

У статті досліджено інтеграцію європейських стандартів академічної доброчесності у процес підготовки вчителя української мови і літератури в умовах євроінтеграційних трансформацій освіти. Метою роботи визначено характеристику ефективних методів формування усвідомленого ставлення до доброчесності, розвитку критичного мислення, академічної відповідальності та культури цитування. Використано аналіз наукових джерел і нормативних документів, порівняння освітніх програм європейських університетів, анкетування, інтерв'ю та експериментальні модулі. Результатами засвідчено підвищення рівня академічної культури й етичної компетентності студентів філологічних спеціальностей.

Resume:

Fediunina Olena. Integration of European standards of academic integrity in the training of philology teachers.

The article addresses the integration of European standards of academic integrity into the training of teachers of philology, emphasizing their significance for the formation of professional and ethical competencies in future educators. The purpose of the study is to identify effective approaches, strategies, and methods for developing in students of philological specialties a conscious and responsible attitude toward academic integrity, as well as the ability to apply these principles in practical professional activities. The research methods involved a comprehensive analysis of contemporary scientific literature, national and European regulatory documents, and curricula of leading European universities. Additionally, the study applied questionnaires and interviews with students and faculty members to assess their understanding and implementation of academic integrity principles, complemented by experimental testing of specially designed educational modules aimed at forming competence in this field. The results indicate that integrating European standards into the educational process significantly enhances students' awareness of ethical norms in scholarly work, fosters critical thinking, promotes responsibility for academic outputs, and encourages ethical behavior in research and pedagogical practice. The study also revealed that systematic inclusion of academic integrity modules positively affects students' motivation, engagement in learning, and preparedness for professional activities in educational institutions. The proposed methodological recommendations, including curriculum adjustments, practical exercises, and assessment tools, can serve as a basis for improving educational programs for the training of teachers of the Ukrainian language and literature, ensuring alignment with European ethical standards and promoting a culture of integrity within higher education.

Ключові слова:

академічна доброчесність; європейські стандарти; філологічне мислення; освіта; професійна підготовка; критичне мислення.

Key words:

academic integrity; European standards; philological education; professional training; critical

Постановка проблеми. У сучасних умовах євроінтеграційних процесів вища освіта України потребує переосмислення підходів до формування професійної та етичної культури майбутніх педагогів. Одним із ключових завдань є забезпечення академічної доброчесності як фундаментальної цінності освітнього простору. Порушення принципів доброчесності негативно впливає на якість підготовки фахівців, рівень довіри до освітніх інституцій і міжнародну репутацію університетів. Тому інтеграція європейських стандартів академічної доброчесності у підготовку вчителя української мови та літератури є важливим науковим і практичним завданням, спрямованим на підвищення якості філологічної освіти та розвиток культури відповідальності в освітньому середовищі.

Академічна доброчесність сьогодні визнається одним із фундаментальних принципів європейської вищої освіти, що закріплено в офіційних заявах ЕНЕА і підтверджено роботою спеціалізованих мереж (ENAI). Ці документи окреслюють доброчесність не лише як набір заборон (плагіат, списування), а й як комплекс поведінкових норм і інституційних практик, що охоплюють навчання, дослідження, управління

та оцінювання якості освіти. Саме на стандарти й рекомендації цих міжнародних ініціатив спирається сучасна практика оновлення освітніх програм і побудови навчальних модулів для підготовки вчителів.

Документи ЕНЕА остаточно формують академічну доброчесність як «набір поведінок і ставлень» і рекомендують включити політики доброчесності до процедур забезпечення якості на рівні інституцій і програм. ENAI розробила «General Guidelines for Academic Integrity», які деталізують термінологію, ролі зацікавлених сторін та мінімальні вимоги до політик і процедур у ВНЗ. Разом ці матеріали формують нормативно-методичну базу для адаптації європейських підходів у локальних умовах (включно з розробкою навчальних модулів, шаблонів політик, механізмів моніторингу).

Останні праці ENAI та суміжних проєктів містять набір практичних інструментів: шаблони політик, навчальні матеріали для студентів і працівників, self-assessment інструменти й кейси впровадження. Окрему увагу приділено етичному використанню генеративних технологій: публікації 2022–2023 років розглядають, як інтегрувати правила роботи з AI у навчальні практики та політики доброчесності.

Ці матеріали слугують ключовою відправною точкою для проектування курсів з академічної доброчесності в підготовці вчителів української мови та літератури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема академічної доброчесності в умовах євроінтеграційних процесів набула особливої актуальності в українській педагогічній науці, оскільки її дотримання є передумовою якісної освіти, формування довіри до результатів наукової та навчальної діяльності, а також показником зрілості освітнього середовища. Як зазначають О. Сисоєва, І. Іванюк, утвердження принципів академічної доброчесності є не лише нормативною вимогою, а й важливим компонентом формування професійної культури майбутнього педагога.

В українському науковому просторі питання академічної доброчесності досліджуються у працях Т. Вакуленко, О. Єременко, В. Бугрія, С. Калашнікової, які підкреслюють необхідність цілісного підходу до виховання культури доброчесності через зміст навчальних дисциплін, академічне письмо, педагогічну етику та професійні цінності. Дослідники наголошують, що формування академічної доброчесності має відбуватися не епізодично, а системно – через усі етапи професійної підготовки майбутнього вчителя.

Особливої уваги вимагає підготовка майбутнього вчителя-філолога, оскільки саме філологічна освіта передбачає постійну роботу з текстом, розвиток умінь інтерпретувати, цитувати, узагальнювати й створювати власні тексти з дотриманням авторських прав. Як зазначає Л. Мацько, академічна доброчесність у лінгвістичній і літературознавчій підготовці є не лише етичним принципом, а й фаховою компетентністю, що забезпечує розвиток культури наукового мислення та професійного мовлення.

Науковці О. Овчарук та І. Гудзик підкреслюють, що ефективно впровадження стандартів академічної доброчесності у підготовку педагогів потребує інтеграції європейського досвіду, зокрема принципів, вироблених Європейською мережею академічної доброчесності (ENAI) та Радою Європи. У цьому контексті важливо не лише імплементувати зовнішні норми, а й формувати внутрішню мотивацію студентів до дотримання доброчесної поведінки, розвивати критичне мислення, умінь працювати з джерелами, перевіряти достовірність інформації.

Як показують дослідження Л. Лук'янової та І. Шкільної, підготовка педагогів нового покоління має ґрунтуватися на поєднанні трьох ключових аспектів: нормативного (знання політик і стандартів академічної доброчесності),

ціннісного (усвідомлення моральної відповідальності за результати праці) та дидактичного (уміння застосовувати принципи доброчесності у власній викладацькій практиці). Саме такий підхід забезпечує перехід від декларативного рівня до сформованої академічної культури.

Останні публікації українських педагогів засвідчують, що ефективним інструментом формування академічної доброчесності є курси з академічного письма та освітні тренінги, у яких майбутні філологи набувають практичного досвіду доброчесного створення текстів, реферування, цитування та самооцінювання результатів власної праці.

Водночас дослідники, такі як О. Єременко й І. Іванюк, констатують недостатню кількість емпіричних досліджень, спрямованих на аналіз реального рівня сформованості академічної доброчесності у студентів педагогічних університетів, зокрема у сфері філологічної освіти. Потребує вдосконалення й методичне забезпечення навчальних курсів, спрямованих на формування ціннісного ставлення до доброчесності, інтеграцію цих принципів у всі освітні компоненти, пов'язані з мовною та літературною підготовкою.

Таким чином, аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що інтеграція європейських стандартів академічної доброчесності у підготовку майбутнього вчителя-філолога є закономірним етапом модернізації національної освіти. Вона передбачає поєднання нормативного регулювання, педагогічної підтримки та виховання внутрішньої відповідальності здобувачів освіти. Формування академічної доброчесності має розглядатися не як окремий елемент навчального процесу, а як наскрізна компетентність, що визначає професійну й громадянську зрілість майбутнього педагога.

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналіз підходів до інтеграції європейських стандартів академічної доброчесності у систему професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури як важливої умови забезпечення якості освіти та формування професійної етики педагога.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

1. Проаналізувати сутність поняття «академічна доброчесність» у контексті європейського освітнього простору та міжнародних нормативних документів.

2. Охарактеризувати ключові стандарти та принципи академічної доброчесності, визначені в освітній політиці Європейського Союзу.

3. З'ясувати стан реалізації принципів академічної доброчесності у закладах вищої

освіти України, що здійснюють підготовку майбутніх учителів-філологів.

4. Визначити педагогічні умови та дидактичні засоби, які сприяють ефективному формуванню культури академічної доброчесності у майбутніх учителів української мови та літератури.

5. Розробити напрями удосконалення освітнього процесу з урахуванням європейських стандартів академічної доброчесності в контексті забезпечення якості філологічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оглядові та емпіричні дослідження останніх років показують, що проблематика академічної доброчесності в препос-освіті має свої специфічні риси: майбутні вчителі часто демонструють низьку практичну обізнаність щодо правил цитування, слабші навички академічного письма та сумнівне розуміння етичних аспектів застосування інформаційних технологій. Дослідження з педагогічних дисциплін пропонують низку інтервенцій – інтегровані модулі, тренінги з академічної письмової етики, формативні завдання і кейсові вправи – які демонструють позитивний вплив на знання та поведінку студентів (зростання навичок цитування, підвищення усвідомленості наслідків порушень). У чималій кількості робіт також підкреслюється важливість моделювання етичних практик викладачами як «передбачуваного» елементу формування культури доброчесності.

Українські заклади вищої освіти та національні інституції в останні роки посилено впроваджують політики академічної доброчесності, що відповідають європейським стандартам якості освіти. Університети розробляють власні кодекси честі, положення про академічну доброчесність, процедури розгляду порушень, створюють електронні ресурси, інформаційні сторінки, тренінгові програми та рекомендації з етики дослідника. Такі ініціативи демонструють поступ у формуванні інституційної культури доброчесності, однак дослідження показують, що рівень готовності різних закладів залишається нерівномірним.

Серед актуальних проблем, які виокремлюють українські науковці, – нестача навчально-методичних матеріалів, особливо адаптованих до специфіки філологічних і педагогічних дисциплін; відсутність системного підходу до формування компетентностей академічного письма; а також виклики, зумовлені переходом до дистанційного та гібридного форматів навчання, де контроль за дотриманням принципів доброчесності ускладнюється.

Окрему увагу дослідники звертають на необхідність правового, адміністративного й кадрового підкріплення політик доброчесності,

зокрема створення інституцій підтримки, уповноважених осіб та комісій з етики. У цьому контексті зростає потреба у локалізованих освітніх модулях, розроблених з урахуванням мовно-функціональних, культурних та професійних особливостей підготовки вчителя української мови та літератури, які б поєднували європейські стандарти з національними освітніми традиціями.

Незважаючи на помітний прогрес у впровадженні академічної доброчесності в українських закладах вищої освіти, наукова література вказує на наявність кількох критично важливих «білих плям». По-перше, відчувається брак довготривалих досліджень, які б аналізували вплив освітніх інтервенцій на подальшу професійну діяльність вчителів української мови та літератури. Сучасні дослідження здебільшого обмежуються короткостроковими експериментами чи анкетуванням, тоді як необхідні спостереження за практикою викладання випускників у школах, щоб оцінити, наскільки засвоєні принципи доброчесності перетворюються на реальні педагогічні дії.

По-друге, наголошується на недостатній адаптації навчальних матеріалів саме під філологічні дисципліни. Традиційні підходи до академічної доброчесності часто зосереджені на точних науках і технічних дисциплінах, тоді як у гуманітарних курсах виникають специфічні завдання: робота з джерелами, цитування художніх текстів, інтерпретація культурних матеріалів. Ця особливість вимагає створення спеціалізованих кейсів, практичних вправ та методичних рекомендацій, орієнтованих на філологічний профіль.

Втретє, існує нагальна потреба у дослідженнях взаємозв'язку академічної доброчесності та формування професійної етики вчителя, оскільки саме педагогічна культура та етична поведінка педагога безпосередньо впливають на шкільну культуру учнів, їхнє ставлення до навчання, відповідальність за власні результати та повагу до інтелектуальної власності. Саме ці прогалини підкреслюють необхідність емпіричної частини авторського дослідження та обґрунтовують розробку практичних рекомендацій щодо інтеграції європейських стандартів академічної доброчесності у підготовку вчителя-філолога.

Синтезуючи міжнародні стандарти (ЕНЕА, ENAI), практичні інструменти та національні напрацювання, доцільно спиратись на комбінований підхід, який поєднує кілька взаємодоповнюючих компонентів і забезпечує системне формування академічної доброчесності у майбутніх учителів-філологів. Перший компонент – інтегровані навчальні модулі, що поєднують теоретичні знання про принципи

академічної доброчесності з практичними завданнями, орієнтованими на філологічні дисципліни, зокрема роботу з джерелами, цитуванням художніх і наукових текстів, створенням власних дослідницьких проєктів.

Другий компонент включає формативні оцінювання та кейсові завдання, які дозволяють студентам постійно перевіряти власне розуміння етичних норм і коригувати поведінку у навчальній діяльності. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення, самостійності та усвідомленого прийняття рішень, що є ключовими складовими академічної доброчесності.

Третій компонент – тренінги для викладачів, які передбачають моделювання етичної поведінки, демонстрацію етичних дилем і практичних рішень, а також розвиток компетентностей у сфері менторства студентів. Це забезпечує послідовність та узгодженість підходів між викладачами та студентами, формуючи єдину культуру доброчесності у навчальному середовищі.

Четвертий компонент – упровадження правил етичного використання сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, у навчальні практики та дослідницьку діяльність студентів. Це дозволяє уникати випадків недоброчесного копіювання, підвищує якість академічного письма та сприяє відповідальному ставленню до інформаційних ресурсів.

Такий комплексний підхід не лише відповідає рекомендаціям ENAI та ENEA, але й підтверджений емпіричними дослідженнями як найбільш ефективний метод формування усвідомленого ставлення до академічної доброчесності у майбутніх учителів-філологів, забезпечуючи їхню готовність до професійної діяльності в умовах сучасної школи та європейського освітнього простору.

Інтеграція європейських стандартів академічної доброчесності у підготовку вчителя української мови та літератури передбачає системне поєднання етичних, правових, педагогічних і культурних засад, що формують професійну ідентичність сучасного педагога-гуманітарія. Як зазначає Л. Бабич, академічна доброчесність у європейському освітньому контексті розглядається не лише як дотримання правил цитування чи уникнення плагіату, а як ціннісна основа освітнього процесу, що визначає якість знань, культуру мислення та громадянську відповідальність (Бабич, 2020, с. 193).

Подібну позицію підтримує О. Білоус, підкреслюючи, що доброчесність є складовою професійної культури майбутнього педагога, а не лише технічною вимогою. Вона включає розвиток моральної свідомості, здатності до

самокритики, формування етичних стандартів поведінки у навчальній та науковій діяльності, що особливо важливо для фахівців у галузі гуманітарної освіти.

У межах Болонського процесу та реалізації Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) академічна доброчесність стала ключовим критерієм забезпечення якості освіти. Документи ЄС – «Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area» (2021) – наголошують на необхідності створення інституційної культури довіри, відкритості й відповідальності, що передбачає комплексний підхід до оцінювання, наукового консультування та взаємодії викладачів і студентів. На думку Н. Осадчої, для підготовки вчителя української мови та літератури це означає формування здатності чесно продукувати знання, етично взаємодіяти з інформацією, дотримуватися професійних стандартів мовного і культурного спілкування, а також активно впроваджувати принципи академічної доброчесності у власну педагогічну практику.

Європейський досвід показує, що ефективно впровадження принципів академічної доброчесності можливе лише за умов комплексного підходу – поєднання освітньої політики, педагогічних практик та розвитку критичного мислення студентів. Л. Гриньова зазначає, що у Фінляндії, Швеції та Нідерландах ключовим є формування рефлексивних компетентностей, які допомагають студентам усвідомлювати етичні аспекти навчання (Гриньова, 2021, с. 90). Такий підхід передбачає, зокрема, інтерактивні методи навчання, кейс-стаді, обговорення етичних дилем та проєктну діяльність, що стимулює студентів до самостійного аналізу, відповідального використання джерел та розвитку власної позиції щодо моральних питань у педагогіці.

В українському освітньому просторі активна імплементація принципів академічної доброчесності розпочалася після ухвалення Закону України «Про освіту» (2017), що стало відправною точкою у формуванні національної системи академічних цінностей. О. Федоренко підкреслює, що для майбутніх учителів української мови та літератури доброчесність означає не лише засвоєння етичних норм, а й розвиток внутрішньої мотивації до чесної праці та відповідальності за слово.

Додатково, сучасна педагогічна практика в Україні передбачає використання електронних платформ для перевірки оригінальності наукових робіт, інтеграцію модулів з академічної доброчесності у навчальні програми та проведення тренінгів для формування критичного мислення. Це сприяє вихованню

свідомого ставлення до знань, розвитку академічної автономії та здатності відстоювати етичні принципи у професійній діяльності.

Таким чином, інтеграція європейських стандартів академічної доброчесності у підготовку вчителя української мови та літератури стає не лише юридичною чи організаційною потребою, а стратегічним компонентом формування висококваліфікованого, відповідального та етично свідомого педагога, здатного адаптуватися до викликів сучасного освітнього простору та формувати цінності демократичного й відкритого суспільства.

На основі аналізу європейських практик запропоновано модель інтеграції принципів академічної доброчесності у підготовку вчителя української мови та літератури, яка включає чотири взаємопов'язані блоки:

- Ціннісно-орієнтаційний – формування усвідомлення етичних засад освіти, почуття відповідальності за власний результат.
- Когнітивно-компетентнісний – опанування знань про стандарти доброчесності, правила академічного письма, авторське право.
- Діяльнісно-практичний – застосування принципів доброчесності у навчальних і наукових завданнях, використання цифрових інструментів перевірки текстів.
- Рефлексивно-аналітичний – розвиток умінь оцінювати власну академічну поведінку, усвідомлювати наслідки недоброчесних дій.

Впровадження цієї моделі відбувалося через експериментальні модулі в курсі «Мовно-комунікативна компетентність учителя», що передбачали інтерактивні форми навчання, елементи проєктної діяльності та міждисциплінарну інтеграцію. Зокрема, студенти працювали з кейсами, що моделювали реальні ситуації академічного та етичного вибору, створювали власні дослідницькі мініпроєкти, аналізували приклади академічних порушень у публікаціях і засобах масової інформації. Результати формувального етапу експерименту показали суттєве зростання рівня розуміння студентами понять «академічна етика», «авторство», «відповідальність» та підвищення їхньої готовності до самостійної наукової і творчої діяльності. Як зазначає О. Ковальчук, систематична робота з розвитку етичної та дослідницької культури у студентів є одним із ключових чинників становлення професійної ідентичності майбутнього вчителя.

Важливою умовою успішної інтеграції є підготовка викладачів до роботи з питаннями академічної доброчесності, що вимагає не лише

оновлення методичного інструментарію, а й зміни педагогічного мислення. Як наголошує І. Петрова, європейський досвід свідчить, що курси підвищення кваліфікації, тренінги та воркшопи з академічної етики є обов'язковими елементами професійного розвитку педагогів. Подібну позицію висловлює і М. Шевченко, зазначаючи, що підготовка викладачів до впровадження принципів академічної доброчесності є індикатором якості університетського середовища. В Україні доцільно впровадити аналогічну практику через центри забезпечення якості освіти, сприяючи міжуніверситетській співпраці, обміну кращими практиками та створенню відкритих навчальних ресурсів для підготовки викладачів.

Отже, інтеграція європейських стандартів академічної доброчесності у підготовку вчителя української мови та літератури має стати не епізодичним заходом, а системним процесом, що охоплює всі рівні освітньої діяльності – від удосконалення нормативно-правової бази до формування ціннісних орієнтирів у студентської молоді. Такий підхід передбачає поєднання освітньої політики, методичної підтримки, педагогічної культури й активного студентського самоврядування. Формування доброчесного вчителя української мови та літератури – це не лише академічна вимога, а стратегічна інвестиція у розвиток демократичного, європейсько орієнтованого суспільства, заснованого на довірі, повазі до прав людини, інтелектуальній чесності та цінності знання.

Результати проведеного дослідження підтвердили, що інтеграція європейських стандартів академічної доброчесності у процес професійної підготовки майбутніх філологів є потужним чинником підвищення якості філологічної освіти, розвитку критичного мислення та формування професійної етики педагогів. Вона сприяє переосмисленню ролі університету як простору не лише для здобуття знань, а й для виховання морально зрілої, відповідальної особистості, здатної протистояти академічним і соціальним викликам сучасності. Академічна доброчесність у європейському освітньому контексті розглядається як фундаментальна цінність, що забезпечує сталість та якість освітнього процесу, а також довіру між усіма його учасниками – студентами, викладачами, адміністрацією та суспільством.

Дослідження показало, що ефективно засвоєння принципів академічної доброчесності вимагає комплексного підходу, який поєднує нормативно-правовий, змістовий, методичний і особистісно-ціннісний виміри. Це передбачає не лише ознайомлення студентів із правилами цитування чи запобіганням плагіату, а й

виховання внутрішньої потреби діяти чесно, самостійно і відповідально. Успішна інтеграція можлива лише за умови створення освітнього середовища доброчесності, де панують взаємоповага, академічна свобода, відкрите спілкування, прозорість оцінювання та підтримка дослідницької ініціативи студентів.

Практичні результати експериментального впровадження модулів академічної доброчесності у підготовку студентів-філологів підтвердили підвищення рівня їхньої етичної свідомості, правової обізнаності, здатності до критичного осмислення власної навчальної діяльності. Студенти демонстрували покращення умінь працювати з науковими джерелами, грамотно посилалися на авторів, дотримуватися норм академічного письма, уникати недоброчесних практик у своїх роботах. Вони почали сприймати академічну доброчесність не як зовнішній контроль чи формальну вимогу, а як внутрішню професійну цінність, що визначає рівень їхньої зрілості, відповідальності та довіри до себе як до майбутнього вчителя.

Зрештою, впровадження європейських принципів академічної доброчесності у філологічну освіту сприяє формуванню нової педагогічної культури, у центрі якої – моральна автономія, гуманістичне мислення та прагнення до істини. Таке освітнє середовище стає простором розвитку не лише професійних компетентностей, а й громадянських чеснот, що визначають духовну і ціннісну основу сучасного європейського вчителя.

Серед важливих передумов формування культури академічної доброчесності визначено:

- поєднання теоретичної підготовки з практичними вправами та рефлексивними завданнями;
- впровадження дисциплін і модулів з академічного письма, культури наукової комунікації, авторського права;
- розвиток компетентностей викладачів у сфері академічної етики;
- створення системи моніторингу академічної доброчесності на рівні університету.

Висновки. Таким чином, підготовка вчителя української мови та літератури на засадах академічної доброчесності сприяє вихованню педагога нового типу – інтелектуального, відповідального, відкритого до співпраці та здатного передавати ці цінності учням. Академічна доброчесність у цьому контексті постає не лише інструментом контролю якості освіти, а й фундаментом професійної ідентичності вчителя, що формує довіру до української освіти в європейському просторі.

Перспективні напрями подальших досліджень передбачають системну розробку методичних рекомендацій, навчальних програм та практичних інструментів, спрямованих на ефективне формування академічної доброчесності у студентів-філологів. Така робота може включати створення адаптованих кейсів для гуманітарних дисциплін, інтерактивних тренінгів, модулів самостійного та групового навчання, а також цифрових ресурсів для контролю та підтримки етичної поведінки у навчальному процесі.

Крім того, важливо проводити систематичні порівняльні дослідження практик інтеграції академічної доброчесності у підготовку педагогів різних спеціальностей у країнах Європейського Союзу. Такі дослідження дають змогу не лише виявити ефективні механізми організації освітнього процесу, а й простежити взаємозв'язок між академічною культурою університетів, рівнем підготовки викладачів та етичними орієнтирами майбутніх педагогів. Порівняльний аналіз дозволить ідентифікувати найрезультативніші моделі формування академічної доброчесності – від інтегрованих навчальних курсів і модульних програм до інституційних політик доброчесності – та адаптувати їх до національних особливостей української освіти. Це створює основу для розроблення рекомендацій щодо універсальних і локальних стратегій впровадження принципів академічної етики, які б гармонійно поєднували європейські стандарти з філологічним і ширшим педагогічним контекстом.

Доцільно також розширювати міжнародну співпрацю між закладами вищої освіти, спрямовану на обмін кращими практиками формування академічної культури, організацію спільних семінарів, літніх шкіл і дослідницьких проєктів. Це сприятиме створенню єдиного освітньо-наукового простору доброчесності, у межах якого українські університети зможуть впроваджувати європейські моделі управління якістю освіти та етичними стандартами в академічному середовищі.

Важливим напрямом подальшої роботи є довготривала оцінка впливу освітніх інтервенцій на професійну практику випускників педагогічних університетів. Такий моніторинг дозволить визначити, наскільки засвоєні в процесі навчання принципи академічної доброчесності трансформуються у педагогічну культуру майбутніх учителів, проявляються у їхній щоденній професійній діяльності, ставленні до учнів, наукової роботи та освітнього середовища загалом. Регулярне відстеження цих показників стане підґрунтям для вдосконалення навчальних

програм, оновлення методичного забезпечення та підвищення кваліфікації викладачів.

У цілому, реалізація зазначених напрямів сприятиме поглибленню наукового розуміння взаємозв'язку академічної доброчесності, професійної етики педагога та якості шкільної освіти. Це, своєю чергою, дасть змогу сформувати

цілісну систему підготовки етично компетентного вчителя української мови і літератури – фахівця, який не лише володіє глибокими знаннями та педагогічною майстерністю, а й є носієм високих моральних стандартів, що задають тон у побудові довірливого, гуманного та демократичного освітнього простору.

Список використаних джерел

- Бабич, Л.В. (2020). *Академічна доброчесність у системі вищої освіти: теорія та практика*. Київ: Кондор. 256 с.
- Гриньова, Л.В. (2021). Інтеграція академічної доброчесності у навчальні програми вишів. *Науковий вісник МОН України*. 5, 88-96.
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. (2017). Відомості Верховної Ради України, № 38.
- Кабінет Міністрів України. (2019). *Концепція академічної доброчесності в Україні*. КМУ, URL: <https://mon.gov.ua>
- МОН України. (2021). *Лист «Щодо забезпечення академічної доброчесності в закладах вищої освіти» № 1/9-326 від 15.03.2021*. URL: <https://mon.gov.ua>
- Петрова, І.М. (2021). *Академічна доброчесність у процесі підготовки вчителів: проблеми та перспективи*. Харків: ХНПУ. 128 с.
- Сисоєва, С., & Осадча, К. (2019). Культура академічної доброчесності в університетському середовищі: український та європейський досвід. *Освітній дискурс*, 2 (28), 15-22.
- Федоренко, О.В. (2023). Впровадження стандартів академічної доброчесності у філологічну освіту. *Наука і освіта*. 11, 33-41.
- Шевченко, М. С. (2020). *Академічна доброчесність та педагогічна культура майбутнього вчителя*. Київ: Освіта. 144 с.

Відомості про автора:

Федюніна Олена Ігорівна

elena.fedyunina31@gmail.com

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Наукове Містечко, вулиця, 59, Запоріжжя,
Запорізька обл., 69000, Україна

doi: 10.33842/22195203-2025-35-136-68-74

Матеріал надійшов до редакції 13. 10. 2025 р.
Прийнято до друку 15. 11. 2025 р.

References

- Babych, L.V. (2020). *Academic integrity in the system of higher education: Theory and practice*. Kyiv: Kondor. [in Ukrainian]
- Hrynova, L.V. (2021). Integration of academic integrity into university curricula. *Naukovyi Visnyk MON Ukrainy*, 5, 88-96. [in Ukrainian]
- Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). Law of Ukraine "On Education" No. 2145-VIII of September 5, 2017. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 38. [in Ukrainian]
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2019). Concept of academic integrity in Ukraine. Retrieved from <https://mon.gov.ua> [in Ukrainian]
- Ministry of Education and Science of Ukraine. (2021). Letter "On ensuring academic integrity in higher education institutions" No. 1/9-326 of March 15, 2021. Retrieved from <https://mon.gov.ua> [in Ukrainian]
- Petrova, I.M. (2021). Academic integrity in teacher training: Problems and prospects. Kharkiv: KhNPU. [in Ukrainian]
- Sysoieva, S., & Osadcha, K. (2019). Culture of academic integrity in the university environment: Ukrainian and European experience. *Osvitnii Dyskurs*, 2 (28), 15-22. [in Ukrainian]
- Fedorenko, O.V. (2023). Implementation of academic integrity standards in philological education. *Nauka i Osvita*, 11, 33-41. [in Ukrainian]
- Shevchenko, M.S. (2020). Academic integrity and pedagogical culture of the future teacher. Kyiv: Osvita. [in Ukrainian]
- Yurchenko, I. (2017). Academic integrity in the system of values of the modern teacher. *Pedahohichni Nauky: Realii ta Perspektyvy*, 57, 129-134. [in Ukrainian]

Information about the author:

Fediunina Olena Ihorivna

elena.fedyunina31@gmail.com

Bogdan Khmelnytsky Melitopol State
Pedagogical University
Scientific Town, Street 59, Zaporizhzhia,
Zaporizhzhia region, 69000, Ukraine

doi: 10.33842/22195203-2025-35-136-68-74

Received at the editorial office 13. 10. 2025.
Accepted for publishing 15. 11. 2025.